

7/8291

7/8292

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SAYI : B.12.0.A.SGB.0.03.610/ 2972
KONU :Yazılı Soru Önergeleri

30/TEMMUZ 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15.06.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02- 13837 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, Mersin Milletvekili Behiç ÇELİK' e ait 7/8289, 7/8290 Bursa Milletvekili Hamza Hamit HOMRİŞ' e ait 7/8291, 7/8292 Muğla Milletvekili Metin ERGUN' a ait 7/8293 ve Denizli Milletvekili Ali Rıza ERTEMUR' a ait 7/8294 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1- Görüş 7/8289 (1 sayfa)
- 2- Görüş 7/8290 (1 sayfa)
- 3- Görüş 7/8291 (2 sayfa)
- 4- Görüş 7/8292 (3 sayfa)
- 5- Görüş 7/8293 (1 sayfa)
- 6- Görüş 7/8294 (3 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Hamza Hamit Homriş
Bursa Milletvekili

Esas no : 7/8292

Ülkemiz, ileri laboratuvar teknolojileriyle tohum üreten ABD, İsrail, Fransa, Hollanda gibi ülkelerden her yıl ortalama 80 milyon dolarlık hibrit (genetik yapısı değiştirilmiş) tohum ithal etmektedir. Kopyalanamadığı için 'kısır tohum' olarak da tanımlanan bu tohumlar, başta domates olmak üzere, tarla, endüstri, yem ve çim tohumları gibi çok sayıda sebze ve kullanılan hibrit tohumunun yüzde 90'ı ithalatla karşılanmaktadır.

Türkiye'nin de aralarında bulunduğu tohumculukta geri kalmış ülkeler, 'tek kullanımlık' özelliği nedeniyle hibrit tohumlar üreten ülkelere bağımlı kalmaktadırlar.

Sorular:

SORU -1) Hibrit tohumların insan sağlığına etkileri var mıdır? Bakanlık olarak bu konuda her hangi bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

CEVAP -1) Hibrit (melez) tohum; özel olarak seçilmiş ana ve babaların melezlenmesi sonucunda elde edilen, ana ve babadan çok üstün, yeknesak, doğa ile barışık bir üründür. Hibrit çeşitler ana ve baba hatların iyi özelliklerine sahiptir. Verim ve kalite yönünden her ikisinden de üstündür, genetik bir mekanizma olan melez azımlılığı sayesinde yüksek verim ve kaliteye ulaşır.

Hibrit tohumlar medyada yanlış tanıtıldığı gibi kısır değildir. Tekrar ekildiğinde tohum verir, ancak ana ve babaya dönüş sebebiyle verim ve kalite düşüp, yeknesaklığı bozulduğu için bir yıldan fazla ekilmesi önerilmez.

Hibrit tohum kullanılarak elde edilen ürünlerin tüketilmesinde hiçbir sakınca görülmemektedir. Ancak genetiği değiştirilmiş (GDO) tohumlukların kullanılmasıyla elde edilen ürünlerin insan sağlığına nasıl etki ettiği hususu araştırma konusudur.

SORU -2) Yerli tohumların verimini artırmak ve dışa bağımlılığı azaltmak için herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır? Bu çalışmalar nelerdir?

CEVAP -2) Ülkemizde Araştırma faaliyetleri 1926 yılında "Buğday Araştırma İstasyonlarının" kuruluşu ile başlamıştır.

1926-1970 arasında yetiştirme tekniklerinin iyileştirilmesi (toprak işleme, ekim zamanı, tohum miktarı, gübre ve ilaç kullanımı vb) çalışmaları yürütülmüştür.

Bu dönem içinde 1940'ardan başlayarak yerel popülasyonlardan seleksiyon ile çeşit geliştirme çalışmaları yürütülmüş ve Sürak ekmeklik buğday, Kunduru 1149 makarnalık buğday ve Tokak arpa çeşitleri bu dönem geliştirilen ve ülkemiz tarımına uzun süre hizmet eden çeşitler olmuştur.

Ülkemizin tohumculukla ilgili ilk kanunu olan ve 1963 yılında çıkartılan "Tohumlukların Tescil, Kontrol ve Sertifikasyonu Hakkında Kanun" la başlayan süreçten bu güne kadar toplam 1357 çeşit tescil edilmiştir. Bunlardan 773 tanesi (%57) Araştırma Enstitüleri, 62 tanesi (%5) Üniversiteler ve 552 tanesi (%38) de Özel Sektör tarafından tescil ettirilmiştir. Ancak Özel Sektör tarafından tescil ettirilen çeşitlerin aşağı yukarı tamamı yurt dışında tescilli çeşitlerdir.

Kamu Araştırma Enstitülerine ait çeşitlerden yaklaşık %50'si halen üretimde yer almaktadır. Üniversiteler tarafından geliştirilen çeşitler hemen hemen hiç yaygınlaşmamıştır. Özel Sektör çeşitlerinin ise %30'luk bir kısmı üretimdedir.

Bazı ürünlerde yurt dışına çeşit satar hale gelinmiştir. Tarımsal Araştırma Enstitülerimiz tarafından geliştirilen çeltik, ayçiçeği ve buğday çeşitleri Şili, İspanya, Bulgaristan, Azerbaycan, Türkmenistan gibi ülkelerde talep görmektedir.

Önümüzdeki dönemde Tarımsal Araştırma Enstitüleri tarafından geliştirilen çeşitlerin TİGEM ve Özel Sektör'e devredilerek çeşitlerin daha hızlı yaygınlaşması ve daha geniş alanlara yayılması hedeflenmektedir.

SORU -3) Hibrit tohumlarının ülkeye girmesini engelleyici ne tür bir çalışma içerisindesiniz?

CEVAP -3) Bitkisel üretimde verimi etkileyen en önemli girdi tohumluktur. Bu da üstün nitelikli tohumluk kullanımıyla mümkündür. Hibrit tohumlar; erkencilik, yüksek verim, üniformite, değişik stres koşullarına dayanıklılık (tuzluluk, düşük veya yüksek sıcaklık), hastalık ve zararlılara dayanıklılık vb. nedenlerden dolayı daha fazla tercih edilmektedir.

Bakanlık olarak tohumluk ithalatındaki temel politikamız, öncelikle ihtiyaç duyulan tüm tohumlukların yurt içinde üretilen tohumluklardan temin edilmesi, temin edilemediği durumlarda ise belirli kurallar çerçevesinde ithalatla karşılanmasıdır.

Ülkemizde Ayçiçeği ve sebze de çiftçilerimiz tarafından kullanılan sertifikalı tohumlukların % 85' i hibrit tohumluklardır. Ayçiçeğinde yurt dışından ebeveynleri getirilerek yurt içinde tohumluk üretime tabi tutulduktan sonra elde edilen hibrit tohumluklar ihtiyaç duyulan tohumlukların tamamını karşıladığı gibi önemli miktarda da ihrac edilmektedir. Bu bağlamda hibrit tohumlukların ülkemize ithalat yoluyla getirilmesinde bir sakınca bulunmamaktadır.

İthalattaki temel hususlar; tohum ithal edecek kişi veya kuruluşların alt yapılarını yurt içi tohumluk üretimine dayalı olarak kurmuş ve bilfiil yurt içinde sertifikalı tohumluk üreten kuruluşlar olması, ithal edilecek tohumlukların ise verim ve kalitesi yüksek, tüketici ve sanayicimizin kalite isteklerine cevap verebilen sertifikalı ve üstün vasıflı tohumluklar olmasıdır. Gerek ticari gerekse tohumluk üretim amacıyla ithal edilen tüm tohumluklar 5553 sayılı "Tohumculuk Kanunu"nın ilgili maddelerinde de yer aldığı gibi ülkemizde daha önce gerekli yerlerde denemelere alınmış araştırmaları tamamlanmış ve ülkemizde kayıt altına alınmış çeşitler olmaktadır. Dolayısıyla ülkemizde kayıtlı olmayan hiçbir tohumluğa ithalat izni verilmemektedir.

İthal edilen tüm tohumlukların ülkemizde geçerli olan 6968 sayılı "Zirai Karantina Kanunu"na uyularak gümrükte gerekli kontrolleri ve analizleri yapılmakta, hastalık ve zararlılar yönünden yurda girişinde problem olmayan sağlıklı tohumlukların ithalatına izin verilmektedir. Genetiği değiştirilmiş (GDO) tohumluklara ise ithalat izni verilmemektedir. Ayrıca bu tür tohumlukların ülkemizde üretimi ve ticareti de yasaktır

SORU -4) Hibrit tohumları toprağın verimliliğini etkiliyor mu? Tarım Bakanlığı stratejik öneme sahip bu konuda toplumu bilinçlendirmek için bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

CEVAP -4) Hibrit çeşitlerin toprak verimliliği üzerine olumsuz bir etkisi bulunmamaktadır

SORU -5) Hibrit tohumlarını ithal ettiğimiz ülkeler bu tohumları satmıyoruz derse o zaman ne yapmayı düşünüyorsunuz?

CEVAP -5) Ülkemizde, özellikle tarla bitkilerinde yurtiçi tarımsal üretimimizi karşılayacak kadar sertifikalı tohumluk üretimimiz mevcuttur. Son yıllarda tohumculuk sektörüne yapılan yatırımlar sonucu ülkemiz tohum ithal eden ve dışa bağımlı görünümünden kurtulmaya başlamış; bunun neticesinde de yerli tohumluk kullanımı yıldan yıla artış göstermiştir. Ülkemiz son yıllarda aralarında tohumculuk konusunda ileri teknolojiye sahip ülkelerinde yer aldığı çok sayıda ülkeye sebze tohumluğu ihracatı yapmaktadır.

SORU -6) Ülkemizde kullanılan tohumlar genellikle İsrail üretimi olup tamamen kısır tohumlar olarak bilinmektedir; alırsınız, ekersiniz, toplarsınız, ama seneye tekrar o tohumu kullanamazsınız bu bağımlılıktan kurtulmak için bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır?

CEVAP -6) Genel itibariyle Sebze de ithalatı yapılmakta olan hibrit tohumlar “kısır tohum” değildir. Tekrar tohum alınabilir. Ancak, bu tohumların kullanılmasıyla alınan ürünlerin verim ve kalite düzeyinde azalma olması nedeniyle pazar değeri yoktur. Hibrit tohumculukta sadece ithalata bağımlı olunmaması için yerli tohumculuk kuruluşlarına AR-GE desteği verilmektedir. Bunun en somut örneği Kamu-Özel sektör işbirliğinin gerçekleştiği “Türkiye F₁ Hibrit Yerli Sebze Çeşitlerinin Geliştirilmesi ve Tohumluk Üretiminde Kamu-Özel Sektör İşbirliği Projesi”dir.